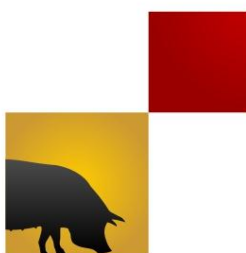

**UDRUGA UZGAJIVAČA CRNE SLAVONSKE SVINJE
SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SRIJEMA
„FAJFERICA“**

FAJFERICA

*udruga uzgajivača crne slavonske svinje
Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema*

UCSS „FAJFERICA“

2014.

PRAVILNIK O RADU UCSS „FAJFERICA“

KAZALO

- I. ZAKONSKE ODREDBE
- II. OSNOVNE ODREDBE
- III. TEHNOLOGIJA PROIZVODNJE
- IV. UVJETI PROMETA I PRODAJE UZGOJNO VALJANIH RASPLODNIH I TOVNIH GRLA
- V. SREDIŠNJI POPIS UZGOJNO VALJANIH GRLA CRNE SLAVONSKE SVINJE ČLANOVA UDRUGE
- VI. INSPEKCIJSKI NADZOR
- VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Na temelju čl. 24 točka 4. Statuta **Udruge uzgajivača crne slavonske svinje Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema „Fajferica“**, redovita godišnja izvještajna Skupština Udruge održana u Osijeku, dana 9. veljače 2014. godine donijela je

PRAVILNIK O RADU

UDRUGE UZGAJIVAČA CRNE SLAVONSKE SVINJE SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SRIJEMA „FAJFERICA“

I. ZAKONSKE ODREDBE

Pravilnik o radu UCSSOBŽ sastavljen je sukladno važećim zakonskim aktima, propisima, pravilnicima i uredbama koje se odnose na stočarsku proizvodnju, svinjogojstvo te veterinarsko-higijenske i biosigurnosne mjere.

II. OSNOVNE ODREDBE

Osnovne odredbe Pravilnika govore o dva važna čimbenika za postojanje i rad UCSS „Fajferica“, a to su Crna slavonska pasmina svinja i uzgajivači, odnosno stručne osobe – članovi Udruge.

1. Kategorizacija rasplodnih i tovnih grla

- (1) *domaća svinja* – životinja iz porodice *Sus scrofa domestica*, bilo koje dobi koja se drži za rasplod ili tov;
- (2) *Crna slavonska pasmina svinja* – hrvatska autohtona pasmina svinja
- (3) *nerastić* – spolno zreli mužjak svinje koji je pozitivno ocijenjen na testiranju, a još nije ostvario prvi skok;
- (4) *nerast* – spolno zreli mužjak svinje koji se koristi u rasplodu;
- (5) *nazimica* – spolno zrela ženka svinje koja se još nije prasila;
- (6) *krmača* – ženka svinje nakon prvog prasenja (prvopraskinja i višepraskinja);
- (7) *dojna krmača* – ženka svinje od poroda (prasenja) do odbića prasadi;
- (8) *suprasna krmača* – krmača između oplodnje i prasenja;
- (9) *prase koje siše (sisajuće prase ili odojak)* – prase od poroda do odbića;
- (10) *prase za konzumnu uporabu I. klase* - prase od odbića do 12 tjedana starosti težine od 17 – 22 kg;
- (11) *tovljenik* – svinja od 30 (35) kg – muški kastrati i ženske svinje - pa do klanja (150 i više kg) i dobi od 18-24 mjeseca.

2. *Uzgjivač – član UCSS „FAJFERICA“*

- (1) Uzgojem uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje može se baviti svaki građanin RH.
- (2) Uzgjivač je osoba koja posjeduje uzgojno valjana grla Crne slavonske svinje kao temelj daljnjeg uzgoja.
- (3) Uzgjivač – član UCSS „Fajferica“ je osoba koja je upisana u Upisnik uzgjivača Hrvatske poljoprivredne agencije.
- (4) Uzgjivač mora posjedovati određene poljoprivredne površine i valjane objekte za smještaj svinja.
- (5) Dužnosti uzgjivača su da:
 - se pridržava odredbi Uzgojnog programa;
 - koristi u uzgoju isključivo nerastove i krmače s poznatim podrijetlom;
 - provodi *Upute za provedbu uzgojno selekcijskog rada u svinjogojstvu* (HPA);
 - osigura uzgojnim životinjama uvjete koji odgovaraju njihovim fizičkim, psihičkim i socijalnim potrebama;
 - osigura trajno označavanje prasadi najkasnije do njihovog odbića;
 - osigura markiranje svinja veterinarskom markicom najkasnije do napuštanja svinje s gospodarstava;
 - ne prodaje prasad iz legla prije njihovog odbića;
 - ne prodaje prasad nakon njihovog odbića kao rasplodni materijal već isključivo u konzumne svrhe;
 - osigura testiranje nerastića;
 - nazimice prodaje kao uzgojno valjana grla kada dostigu spolnu zrelost i/ili već pripuštene;
 - nerastiće prodaje kao uzgojno valjana grla nakon pozitivno ocijenjenog testa;
 - prije prodaje uzgojno valjanih grla novim vlasnicima omogućiti izdavanje rodovnika i prijenos vlasništva o vlastitom trošku (ako nije drugačije dogovoreno) te svjedodžbu o zdravstvenom stanju životinje i putni list;
 - pod moralnom i materijalnom odgovornošću daje istinite podatke za prijavu legla;
 - svoja uzgojna prava ostvaruje preko Matičara u područnom uredu HPA;
 - dostavlja podatke o uzgojno valjanim grlima Udruzi, radi ažuriranja Središnjeg popisa uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge;
 - u uzgoju ne krši odredbe ovog Pravilnika.

3. *Stručni članovi*

- (1) Stručni članovi su osobe definirane čl. 9 točkom 11. Statuta UCSS „Fajferica“.
- (2) Stručni članovi su osobe koje su izrazile dragovoljnu želju biti članovi Udruge a nisu uzgajivači.
- (3) Oni svojom strukom i znanjem doprinose radu Udruge.

Dužnosti Stručnog člana su:

- aktivno sudjelovanje u provedbi Uzgojnog programa,
- aktivno sudjelovanje u zaštiti Crne slavonske pasmine svinja kao dijela naše biološke, povijesne i nacionalne baštine,
- boljitak gospodarskog i sveukupnog društvenog položaja uzgajivača Crne slavonske pasmine svinja,
- članovima – uzgajivačima osiguravati pomoć pri provedbi Uzgojnog programa,
- edukacija članova Udruge putem organizacije stručnih savjetovanja, demonstracijskih prikaza, raspodjele stručne literature, članaka, organizacija stručnih posjeta drugim uzgojima,
- razmatranje zakonskih prijedloga koji se odnose na uzgoj kvalitetnih rasplodnih grla, te mjere kreditne politike u stočarstvu, davanje prijedloga za unapređenje uvjeta kreditiranja i poticanja uzgoja Crne slavonske pasmine svinja,
- aktivno sudjelovanje u utvrđivanju uvjeta prometa kvalitetnih rasplodnih i tovnih grla te sudjelovanje u određivanju cijene rasplodnih i tovnih grla ispod koje nije moguće ostvariti promet,
- iniciranje donošenja svih važnih mjera i propisa vezanih uz daljnji razvoj uzgoja Crne slavonske pasmine svinja,
- aktivno sudjelovanje u raspravama glede donošenja propisa o zdravstvenoj zaštiti u svinjogojstvu,
- sudjelovanje u Inspekcijskom nadzoru članova Udruge.

III. TEHNOLOGIJA PROIZVODNJE

- (1) Tehnologija proizvodnje obuhvaća niz mjera koje se provode tijekom cjelokupnog ciklusa svinjogojske proizvodnje, a odnose se na zahvate u odabiranju, uzgoju, držanju i hranidbi svinja.
- (2) Sinkronizacija između pojedinih faza proizvodnog ciklusa preduvjet je održive i uspješne proizvodnje.

- (3) Tehnološki procesi predviđeni tijekom provedbe predloženog programa u potpunosti su usklađeni Uzgojnim programom Udruge „Fajferica“ i Pravilnikom o radu Udruge, posebice u smislu poštivanja bioloških i proizvodnih kapaciteta crne slavonske svinje.
- (4) Početni korak u ciklusu proizvodnje svinja je odabir rasplodnog materijala za proizvodno stado.

1. Uzgojno valjana rasplodna grla

- Sva rasplodna grla moraju biti propisno i trajno obilježena.
- Označavanje rasplodnih životinja, prasaca prigojnim brojem a krmača i nerastova matičnim brojem, će se obavljati žigosanjem u predjelu buta s lijeve strane pomoću tekućeg dušika ili suhog leda u kombinaciji s apsolutnim alkoholom. Cilj ovakvog načina obilježavanja je uništavanje crnog pigmenta kako bi na mjestu žiga rasla bijela dlaka i broj bio dobro vidljiv. Ostale kategorije svinja obilježavat će se markicama.
- Osim hladnog žigosanja i markica dozvoljeni su i drugi načini trajnog obilježavanja (tetoviranje, rovašenje, mikročipiranje).
- Ako se obilježavanje izvodi na uhu, obavezno je to lijevo uho – desno je rezervirano za veterinarsku markicu i na njemu ne smije biti nikakvih drugih obilježja.
- Obavezno je vođenje evidencije pripusta, prasnja, odbića, izlučenja, prodaje – KARTICA KRMAČE (KK1), MJESEČNI REGISTAR PROMJENA (MRP2), POTVRDA O PRIRODNOM PRIPUSTU, REGISTAR SVINJA NA GOSPODARSTVU.
- Obavezan je izračun srodstva nerastića prilikom prijave za testiranje do starosti od 3 mjeseca (HPA).

2. Formiranje proizvodnog stada

Odabir rasplodnih ženskih i muških životinja koje će predstavljati proizvodno stado temelji se na nekoliko kriterija; porijeklu, habitusu životinja i molekularno-genetskoj analizi DNK koja se odnosi na analizu gena za boju dlake.

Prvi korak u formiranju proizvodnog stada je genetska analiza budućih rasplodnjaka na temelju boje dlake.

U rasplodu će se koristiti samo životinje kojima je utvrđen crni genotip, karakterističan za crnu slavonsku svinju.

Molekularno-genetska analiza provest će se na Poljoprivrednom fakultetu Sveučilišta u Osijeku. Nakon utvrđivanja genetske čistoće, utvrdit će se porijeklo životinja na temelju pedigreea, te utvrditi stupanj uzgoja u srodstvu. Zbog malog broja jedinki u populaciji crne slavonske svinje dozvoljeno je sparivanje nerastova i plotkinja koje imaju minimalni udio krvnog srodstva.

Slijedeći korak je odabir rasplodnih životinja prema eksterijernim karakteristikama. Za rasplod će se odabirati plotkinje osrednje visine u grebenu (60 - 65 cm). Glava treba biti srednje duga do duga, suha i blago ulegnutog profila, a uši srednje veličine, poluklopave i poluoborene usmjerene prema njuški. Vrat treba biti srednje dužine i širine, trup kratak do srednje dug, a grudni koš dubok i širok. Leđna linija treba biti ravna i osrednje širine, s blago oborenim sapima, a plećke blago zaobljene. Butovi osrednje izraženi, a noge kratke do srednje duge te tanke. Boja dlake, rila i papaka mora biti crna, bez ikakvih bijelih oznaka, a koža pigmentirana, tamno sive pepeljaste boje. Plotkinje trebaju biti čvrste i snažne konstitucije, na trbuhu treba biti najmanje 10 funkcionalnih, dobro razvijenih i pravilno razmještenih sisa, bez pasisa, slijepih sisa te oštećenih ili uvrnutih sisa.

Uzgojno valjane krmače trebaju imati poznato podrijetlo, osnovne podatke upisane u središnjoj bazi podataka, kao i najmanje jedno prasenje u čistoj krvi godišnje, te registrirana sva legla. Za rasplod se ne smiju odabrati životinje koje imaju morfološke pogreške spolnih organa, oboljenja nogu, slabu konstituciju, te životinje koje nisu zdrave.

Odabir nerastova provest će se na temelju kriterija zadanih od strane krovne institucije za odabir i ocjenu rasplodnih nerastova, Hrvatske poljoprivredne agencije. Odabir rasplodnih grla na temelju navedenih parametara provodit će komisija sastavljena od članova Stručnog savjeta za provedbu Uzgojnog programa Udruge kao i djelatnika Hrvatske poljoprivredne agencije.

Sva grla koja budu ispunjavala sve postavljene kriterije i budu pozitivno ocijenjena od strane komisije za ocjenu, uvrstit će se u osnovno proizvodno stado.

Ovakvim načinom odabira osigurava se provedba smišljenog uzgojno-seleksijskog programa, nadziranog od strane stručnjaka, koji ima za cilj očuvanje i unapređenje crne slavonske svinje, te povećanje njene populacije do veličine koja će predstavljati značajni gospodarski i tržišni čimbenik na području Republike Hrvatske.

Nakon formiranja osnovnog proizvodnog stada provodit će se tehnološki postupci kako slijedi; pripust (parenje), suprasnost, prasenje, dojno razdoblje s odbićem, uzgoj prasadi, uzgoj rasplodnih životinja i tov svinja.

3. Pripust (parenje)

Pripust će se provoditi u posebno ograđenom prostoru koji se naziva pripustilište. Taj prostor smješten je između krmačarnika i nerastarnika. U pripust će se dovoditi krmače i nazimice kojima se utvrdi stadij bucanja ili vidljivi znakovi estrusa u kojemu su spremne na parenje (tzv. faza požude), a koji će se utvrditi promatranjem vanjskih znakova tjeranja, te pritiskom plotkinje u području slabina (tzv. „lumbalni test“).

Kod crne slavonske svinje znakovi tjeranja su dobro izraženi, a njihovo pojačano izražavanje postići će se smještajem nerastarnika neposredno uz krmačarnik, tako da će plotkinje biti u vizualnom i fizičkom kontaktu s nerastovima.

Da bi se uspješno provodio pripust, potrebno je voditi Potvrdu o prirodnom pripustu plotkinje, kao i ostalih faza proizvodnog ciklusa. Prakticirat će se dvostruki pripust (ukoliko je moguće), tj., ponavljanje pripusta približno 12 sati nakon prvog sparivanja. Neraste treba održavati u tzv.

rasplodnoj kondiciji, da ne budu predebeli, a to će se postići posebnim režimom hranidbe koji sadržava obreke bogate proteinima i sirovim vlaknima.

Nakon pripusta, ukoliko je došlo do oplodnje, nastupa razdoblje suprasnosti plotkinja.

Osim prirodnog pripusta, dozvoljeno je i korištenje umjetnog osjemenjivanja. Sjeme za umjetno osjemenjivanje mora potjecati iz ovlaštenih centara za umjetno osjemenjivanje.

4. *Suprasnost ili gravidnost*

Suprasnost je razdoblje koje nastupa nakon oplodnje jajne stanice krmače (nazimica) od strane spermija nerasta i traje do poroda ili prasenja. Kod svinja razdoblje suprasnosti u pravilu traje 114-117 dana (3 tjedna, 3 mjeseca i 3 dana).

Držanje svinja na otvorenom pozitivno utječe na izražavanje znakova spolnog ciklusa kao i na postotak oplodivosti jajnih stanica. Tijekom razdoblja suprasnosti plotkinje postaju mirnije te im se povećava apetit. Slobodni način držanja pozitivno utječe i na smanjenje agresivnosti kod plotkinja, što ima za posljedicu značajno manji postotak abortusa.

U prva tri tjedna nakon pripusta treba posebno promatrati plotkinje, jer ukoliko nije došlo do oplodnje, ona će nakon 3 tjedna ponovo pokazivati znakove tjeranja. To je posebno važno zbog toga da ne propustimo slijedeći estrus, jer na taj način možemo spriječiti praznine u proizvodnom ciklusu.

U zadnjoj trećini suprasnosti plotkinja počinje spuštati trbuh i nalijevati vime, tako da nam je to siguran znak da se bliži vrijeme poroda. Tjedan dana prije planiranog poroda suprasne plotkinje treba smjestiti u obor u prasilištu koji se očisti i nastire steljom. Tu treba biti oprezan kod prebacivanja, budući da su plotkinje u visokom stadiju suprasnosti i dolaze iz slobodnog načina držanja u zatvoreni obor. Sve to predstavlja stres za plotkinju i zbog toga se mora raditi oprezno i u miru, kako ne bi došlo do pobačaja uzrokovanog bilo mehaničkim utjecajima (udarci, ozljede) bilo kao posljedica stresa.

Kad se smjesti suprasna plotkinja u obor, potrebno joj je osigurati dovoljne količine svježe i pitke vode, dosta voluminozne hrane te je treba što manje uznemiravati. Na sam dan prasenja treba plotkinji uskratiti hranu. Kao siguran znak skorog poroda može se vidjeti kako iz vimena curi mlijeko, a plotkinja pravi gnijezdo od stelje.

5. *Prasenje*

Prasenje predstavlja najosjetljiviji dio cjelokupnog proizvodnog ciklusa u svinjogojstvu. Ono predstavlja stres, kako za krmaču, tako i za tek rođenu prasadi. Krmače crne slavonske svinje imaju blagu narav i u većini slučajeva nema problema kod prasenja. Prasenje krmača odvija se najčešće noću.

Ukoliko je moguće, dobro bi bilo osigurati dežuranje kod prasenja i prihvat novorođene prasadi, kako ne bi došlo do nepotrebnih gubitaka. Izuzetno je važno osigurati mir u prasilištu i obore za prasenje nastrijeti steljom, kako bi prasadi nakon poroda bilo toplo.

Prasad crne slavonske svinje otpornija je u odnosu na prasid visokoproduktivnih pasmina i hibrida svinja. Bitno je da prasid u prvim satima nakon poroda posiše kolostrum, kako bi mogla steći imunitet u prvim tjednima života. Slabijoj prasadi treba pomoći kod sisanja.

6. Dojno razdoblje

Dojno razdoblje nastupa nakon poroda i traje do odbića ili zalučenja, tj. do 49. dana starosti. Tijekom tog razdoblja prasid sisa krmaču i u prvih dva tjedna to je jedina hrana koju prasid dobija.

Nakon drugog tjedna potrebno je prasadi dodavati krutu hranu kako ne bi previše iscrpili krmaču, te kako bi razvili i vlastiti imunitet. Također, prasadi mora biti dostupna svježa i pitka voda već od prvog dana nakon prasenja, jer krmačino mlijeko ne zadovoljava u potpunosti potrebe prasadi za tekućinom.

Drugog dana nakon prasenja prasadi treba dati preparat željeza, budući da je krmačino mlijeko siromašno ovim elementom. Nakon 14 dana većinu muške prasadi treba kastrirati, a jedan dio (koji porijeklom i eksterijerom predstavlja potencijal za buduće rasplodnjake) treba ostaviti nekastrirane.

Tijekom dojnog razdoblja potrebno je posebnu pažnju obratiti na hranidbu krmača, koja mora biti pojačana u energetske i proteinske smislu. Bitno je da se krmača ne iscrpi previše, jer to može imati negativne posljedice na ispoljavanje tjeranja (estrusa) nakon odbića i ulazak u novi reproduksijski ciklus.

Nakon sedam do osam tjedana prasid se odbija od krmača i premješta u uzgajalište, a krmače se sele u krmačarnik. Ukoliko nije došlo do prevelikog iscrpljivanja krmača, za očekivati je da će krmače pokazati znakove tjeranja nakon 5-10 dana poslije odbića, te je potrebno promatrati njihovo ponašanje. Na ispoljavanje spolnog žara kod krmača pozitivno utječe kretanje krmača na zraku i izlaganje sunčevoj svjetlosti.

7. Uzgoj prasadi

Uzgoj prasadi traje od odbića u dobi od 49-56 dana pa do dobi od 90-100 dana, kada prasid dostigne tjelesnu težinu od 25 do 30 kg. Držanje prasadi je skupno, a hranidba tijekom uzgoja mora se podesiti tako da prasid ima prosječni dnevni prirast od približno 350 grama.

Ovo razdoblje uzgoja je ključno za daljnu proizvodnju tovljenika i rasplodne nazimadi, zbog čega je potrebno da prasid dobija kvalitetnu hranu u obliku koncentriranih krmiva, te dovoljne količine svježe lucerne. Također, kretanje i boravak na suncu pozitivno utječe na rast i razvoj prasadi tijekom razdoblja uzgoja.

8. Uzgoj rasplodne nazimadi

Na kraju uzgoja, kada prasid dostigne tjelesnu težinu od približno 25 kg, pristupa se odabiru prasadi koja će se koristiti za uzgoj rasplodnog podmlatka. Temeljni princip uspješnog seleksijskog postupka je odabirati „najbolje od najboljeg“.

Za buduće rasplodnjake odabire se samo ona prasid koja zadovoljava eksterijerne kriterije, navedene u ranijem poglavlju o odabiranju. Ženska odabrana prasid premješta se u nazimarnik gdje će se uzgajati do dobi od 365 dana i tjelesne težine od 80 – 90 kg.

Uvijek treba odabrati najmanje dvostruki broj ženske prasadi od planiranog broja proizvedenih nazimica kako bi se mogao izvršiti konačni odabir („najbolje od najboljeg“).

Hranidba tijekom razdoblja uzgoja nazimica treba biti takva da osigura prosječne dnevne priraste od približno 250 grama. Bitno je da se nazimice što više kreću i da dobivaju neograničene količine zelene mase (lucerna i sl.) što će povoljno utjecati na pravilan razvoj tijela i spolnih organa.

Muška prasad koja se odvaja smješta se u zasebni prostor, odvojen od ženske nazimadi. Razlog tomu je što spolnu zrelost svinje dostižu već sa 6 do 7 mjeseci starosti te bi moglo doći do nekontroliranog parenja ukoliko se prasad oba spola drži zajedno. Hranidba mladih nerastova mora biti također izbalansirana i kvalitetna, uz dodatak zobi u količini do 20%. Mladi nerastovi moraju postići tijekom uzgoja prosječne dnevne priraste od približno 300 grama. Ne smiju biti premršavi, niti predebeli (rasplodna kondicija).

9. *Tov svinja*

Tov predstavlja završnu fazu u ciklusu svinjogojske proizvodnje. Cilj tova je proizvodnja tovljenika starosti do 2 godine (18 – 24 mjeseca) i završnih težina od 150 do 200 kg. Tov će se organizirati u dvije skupine svinja prema dobi. Prvu skupinu činit će tovljenici starosti od 4 do 14 mjeseci, a drugu skupini tovljenici u dobi od 14 do 24 mjeseca. U drugu skupinu dodat će se i nazimice i kastrirani nerastići koji nisu pozitivno ocijenjeni prilikom testiranja i uzgoja rasplodnih grla.

Način hranidbe i vrsta obroka moraju omogućiti ostvarivanje prosječnih dnevnih prirasta od približno 250 grama. Ovakvim načinom hranidbe omogućit će se dobivanje tovljenika koji će imati zadovoljavajuću kvalitetu mišićnog tkiva u trupu, te neće biti pretjerano zamašćeni.

Problem kod crne slavonske svinje je taj što u uvjetima intenzivne hranidbe i zatvorenog sustava držanja (obori bez ispusta) dolazi do prekomjernog zamašćenja trupa, što nepovoljno utječe na tržišnu vrijednost polovica. Ovakvim načinom držanja, slobodnim kretanjem i hranidbom voluminoznim krmivima uz dodatak zrna žitarica i leguminoza, omogućuje se postizanje optimalne klaoničke vrijednosti zaklanih trupova.

Tov crne slavonske svinje dozvoljeno je provoditi i u konvencionalnim (farmskim) uvjetima, ukoliko uzgajivači nemaju mogućnosti osigurati odgovarajuće proizvodne površine s ispustima. Preporuča se držanje na dubokoj stelji. Svinje utovljene u konvencionalnim proizvodnim uvjetima imat će nižu tržišnu vrijednost od svinja utovljenih na pašnjacima i ispustima.

III.I. PROIZVODNE POVRŠINE I OBJEKTI

Sve proizvodne površine biti će ograđene prema Naredbi o mjerama za sprečavanje pojave i širenja klasične svinjske kuge, a koje podrazumjevaju vanjsku dvostruku ogradu (čvrsta ograda visine 1,5 m prema van i električni pastir s unutrašnje strane), te jednostruku ogradu (električni pastir) unutar proizvodne površine (pregoni).

1. Krmačarnik

Krmačarnik predstavlja proizvodnu površinu na kojoj će se, slobodnim načinom u skupini, držati rasplodne krmače (suhe i suprasne) i suprasne nazimice.

U sklopu proizvodne površine krmačarnika nalaze se objekti za smještaj krmača, prasilište i pripustilište. Budući da se krmače drže slobodnim načinom u skupini, za potrebe njihovog smještaja izgradit će se drveni objekt u obliku nadstrešnice. Objekt je poluotvorenog tipa, s tri strane zatvoren i s jedne strane otvoren. Otvorena strana treba gledati prema jugoistoku. Objekt će služiti za odmor, spavanje te zaštitu od sunca, padalina i ekstremno niskih temperatura zimi. Predviđeno je da se pod objekta nastire steljom (slama, piljevina).

Neposredno uz objekt za smještaj krmača planirana je izgradnja tzv. „krmnog stola“, tj. prostora za hranjenje. Hranidbeni prostor bit će pod nadstrešnicom na stupovima, a biti će opremljen valovima za hranu i za vodu. Napajanje će se provoditi bunarskom vodom iz bunara.

2. Prasilište

Kao posebna cjelina u okviru krmačarnika izdvaja se objekt za prasenje krmača. On se naslanja na ostatak površine krmačarnika, ali je fizički odvojen ogradom. Prasilište se sastoji od objekata s oborima za prasenje, od kojih svaki ima ispust odgovarajuće površine.

Veličina svakog obora za prasenje iznosi 6 m x 1.5 m, ukupne površine od 9 m². Svaki obor se sastoji od dijela za prasenje koji je popločen drvenim daskama i koji se nastire steljom, veličine 2 m x 1.5 m (površine 3 m²), te dijela za kretanje krmače i prasaca (ispust) koji se ne nastire, veličine 4 m x 1,5 m (površina 6 m²). Dio obora koji je popločen i koji se nastire odvojen je od susjednog obora punom ogradom (daskom), dok je dio obora koji služi za ispust odvojen od susjednog obora žičanim pletivom.

U svakom oboru nalazi se valov za hranjenje i napajanje krmače i prasadi. Ispusti u oborima trebaju biti okrenuti prema južnoj strani svijeta. Krmače s prasadi u oborima prasilišta ostaju 7 tjedana (49-56 dana) nakon čega se provodi odbijanje prasadi od krmače. Prasad se premješta u uzgajalište, a krmače se vraćaju u krmačarnik.

3. Pripustilište

Pripustilište je dio u kojem se vrši pripust ili parenje nerastova i plotkinja (rasplodne krmače i nazimice). Projektom je predviđeno da se pripustilište smjesti u prostoru između krmačarnika i nerastarnika, te da ima ulaze iz obje proizvodne cjeline. Pripustilište će biti površine 16 m² (4 m x 4 m), natkriveno (drvena nadstrešnica na stupovima) te ograđeno čvrstom neprobojnom ogradom (drvene daske ili letve) visine 150 cm.

4. Nerastarnik

Pod nerastarnikom podrazumijevamo proizvodnu površinu s objektima za uzgoj i držanje nerastova. Nerastovi su kategorija muških rasplodnih životinja koji se jedini u cjelokupnom proizvodnom sustavu drže na individualni način, u zasebnim oborima s ispustom.

Svaki nerast mora imati osiguran natkriveni obor površine 4 m² (2 m x 2 m), te ispust za kretanje od minimalno 15 m². Natkriveni dio obora mora biti nastroj sa steljom. Položaj nerastarnika mora biti takav, da svaki nerast mora imati dodir s krmačama i nazimicama iz krmačarnika. O tome se mora voditi računa pri izradi ograda u nerastarniku.

Ograde koje dijele obor nerasta od obora drugog nerasta moraju biti neprobojne, od punog materijala (drvena daska ili letva) i visine 180 cm. Dio ograde obora koji je u dodiru s krmačarnikom mora biti izveden od žičanog pletiva odgovarajuće debljine (6 – 8 mm), visine također 180 cm. Ovakva ograda mora omogućiti kontakt između nerasta i plotkinja, kako bi se potaknuo njihov spolni žar (estrus) i na vrijeme uočilo optimalno vrijeme parenja.

5. Uzgajalište

Uzgajalište je dio proizvodnog sustava koji služi za uzgoj prasadi od vremena odbića (49 dana starosti) do težine od 25 (30) kg i približno 100 dana starosti. Prasad se u uzgajalištu drži skupno, slobodnim načinom držanja.

Po svakom prasetu u toj kategoriji potrebno osigurati 0,25 m² smještajnog prostora u objektu za držanje. Jedan dio objekta koristit će se za smještaj eventualno oboljele prasadi nad kojom će se provoditi terapija liječenja i poseban režim hranidbe. Pod objekta nastirat će se steljom (slama ili piljevina).

Položaj objekta bit će takav da će otvoreni dio gledati prema južnoj strani svijeta. Neposredno pored objekta za smještaj prasadi napraviti će se natkriveni prostor za hranjenje i napajanje (drvena nadstrešnica na stupovima). Napajanje će se provoditi bunarskom vodom.

Netom odbijenoj prasadi, u prvim danima uzgoja, treba osigurati poseban prostor za hranjenje do kojega će samo oni imati pristup, budući da će se režim hranidbe razlikovati ovisno o dobi i tjelesnoj težini prasadi u uzgoju. Ukupna površina uzgajališta ograđena je sa zaštitnom ogradom od žičanog pletiva minimalne visine od 100 cm ili električnom pastišom. Uzgajalište treba biti odvojeno od krmačarnika i nerastarnika. Preporuka je da se uzgajalište smjesti neposredno uz nazimarnik i tovilište.

6. Nazimarnik

Pod nazimarnikom se podrazumijeva proizvodna cjelina (površine i objekti) na kojoj se provodi uzgoj rasplodnog materijala, tj. ženske i muške nazimadi. Za potrebe smještaja nazimadi izgraditi objekta u obliku drvenih nadstrešnica. Otvori objekata moraju biti okrenuti prema južnoj strani svijeta.

Uz svaki objekt izgraditi će se drvene nadstrešnice na stupovima koje će prekrivati prostor za hranjenje i napajanje. Napajanje će se provoditi bunarskom vodom. Nazimarnik treba smjestiti neposredno uz krmačarnik, kako bi se uspostavio kontakt između krmača i nazimica koje će na kraju uzgoja biti prebačene u krmačarnik.

7. Tovilište

Tov svinja predstavlja završnu fazu cjelokupnog ciklusa svinjogojske proizvodnje. Predviđeno je da se tov svinja provodi do završnih tjelesnih težina od 150 do 200 kg, te do starosti tovljenika od 18 - 24 mjeseca.

Za potrebe smještaja tovljenika izgraditi objekta u obliku drvenih nadstrešnica. Otvori objekata moraju biti okrenuti prema južnoj strani svijeta.

Svi objekti za držanje odgovarajućih kategorija svinja trebaju biti montažnog tipa, izgrađeni od drveta i pokriveni glinenim crijepom. Prilikom izgradnje objekata za smještaj vodit će se računa o tradicijskom načinu gradnje karakterističnom za područje Slavonije i Baranje, kako bi se i na taj način promicao tradicijski i kulturni identitet ovih prostora.

Na svakom pašnjaku je planirana izgradnja đerma, kao nezaobilaznog detalja slavonskih pašnjaka. Financijska sredstva za izgradnju objekata namaknula bi se jednim dijelom iz vlastitih sredstava, a većim dijelom iz pretpristupnih fondova EU koji se odnose na ruralni razvoj i ekološku poljoprivredu.

III.II. HRANIDBA

Hranidba svih kategorija svinja provoditi će se krmivima proizvedenim na vlastitom gospodarstvu.

Za pojedine kategorije (sisajuća prasad, prasad u uzgoju) nabavljat će se kрана na tržištu (smjese, dodaci i sl.).

Za hranidbu odraslih kategorija svinja predviđa se i nabavka jeftinije hrane u obliku nusproizvoda mlinsko-pekarske i industrije šećera (mekinje, suhi repin rezanac i sl.).

Osnova obroka prasadi u uzgoju i odraslih kategorija bit će zelena krma (lucerna, stočni grašak, bundeve, stočna repa, stočni kelj, čičoka, sudanska trava i dr.) te zrno i prekrupa žitarica i leguminoza (kukuruz, sirak, ječam, stočni grašak, zob).

Za tovne svinje predviđena je pregonaska ispaša tijekom zimskih mjeseci na površinama pašnjaka koje će biti zasijane gustim sklopom kukuruza FAO grupe 300, te drugim kulturama (čičoka, stočni kelj, stočna repa).

Hranidba zelenom lucernom provodit će se u razdoblju od proljeća do jeseni. Na pregonima za zimsku ispašu posijati će se smjesa stočnog graška i ječma koja će se pokositi i spremiti u sjenažu, te koristiti za hranidbu u zimskim mjesecima. Nakon skidanja ovih kultura, zasijati će se kukuruz FAO grupe 300.

Napajanje svih kategorija svinja provodit će se bunarskom vodom iz bunara.

Potrebna količina hrane po grlu za različite kategorije svinja

Kategorija	Oblik hrane	Količina / dan	Količina /god
Krmače - dojne	Zrno	1,5 kg	150 kg
Krmače - suprasne	Zrno	1,0 kg	265 kg
Nazimad	Zrno	0,5 kg	135 kg
Nerastovi	Zrno	0,5 kg	185 kg
Tovljenici	Zrno	0,5 kg	183 kg
Prasad	Smjesa	0,3 kg	13 kg

Objašnjenje tablice: četvrta kolona odnosi se na vrijeme koje životinja provede u pojedinom režimu hranidbe, a poklapa se s vremenom provedenim u određenoj proizvodnoj fazi: npr. dojne krmače borave u prasilištu 2 puta po 50 dana, to je 100 dana, ostatak godine (265 dana se vode kao suprasne, npr.).

Struktura obroka:

- krmače, nazimad, tovljenici: 60% kukuruz, 20% ječam, 20% stočni grašak
- nerastovi: 50% kukuruz, 20% stočni grašak, 20% zob, 10% ječam
- prasad: 50% kukuruz, 30% stočni grašak, 20% ječam

III.III. OGRADE I DEZINFEKCIJSKE BARIJERE

Vanjska ograda pašnjaka ili druge proizvodne površine mora biti dvostruka; vanjski dio od čvrstog žičanog pletiva odgovarajuće propisane debljine (3 – 8 mm), visine minimalno 150 cm, s donjim rubom ukopanim u zemlju.

S unutrašnje strane ograde, 30 cm od žice postaviti će se električni pastir. Napajanje električnog pastira provodit će se energijom dobivenom iz sunčeve svjetlosti, te pomoću električne energije iz lokalne mreže i agregata.

Pregoni unutar pašnjaka izvest će se pomoću električnog pastira, a dijelovi proizvodnih sustava u kojima dolazi do neposrednog kontakta određenih kategorija svinja ograditi će se žičanim pletivom.

Financijska sredstva za izgradnju ograde namaknula bi se jednim dijelom iz vlastitih sredstava, a većim dijelom iz pretpristupnih fondova EU koji se odnose na ruralni razvoj i ekološku poljoprivredu.

Dezinfekcijska barijera biti će izgrađena na ulazu u pašnjak, prema propisanim dimenzijama i volumenu. Sredstva za dezinfekcijsku barijeru bit će osigurana iz pretpristupnih fondova preko namjenski dostupnih sredstava.

IV. UVJETI PROMETA I PRODAJE UZGOJNO VALJANIH I TOVNIH GRILA

(1) Kategorizacija prasadi za konzumnu uporabu i tov:

- I. klasa prase 17 – 22 kg i do 12 tjedana starosti – *Slavonska pečenica*;
- II. klasa prase preko 22 kg i/ili starije od 12 tjedana – priprema za tov.

- (2) Muška prasad za konzumnu uporabu i tov mora biti kastrirana.
- (3) Muška i ženska prasad za konzumnu uporabu i tov ne stavljaju se u promet i prodaju kao uzgojno valjana grla.
- (4) Krmače i nerastovi se prodaju s rodovnikom i prijenosom vlasništva.
- (5) Nazimice se prodaju s rodovnikom i prijenosom vlasništva kada su spremne za pripust ili već pripuštene.
- (6) Nerastići se prodaju nakon pozitivno ocijenjenog testa sa rodovnikom i prijenosom vlasništva.
- (7) Tovne svinje za klanje se prodaju sa minimalnom težinom od 150 kg i starosti od 18 – 24 mjeseca,
- (8) Sve kategorije svinja se stavljaju u promet sa popratnom veterinarskom dokumentacijom.
- (9) Tržišna vrijednost proizvedenih svinja crne slavonske pasmine svih kategorija ovisi o standardnim tržišnim uvjetima (ponuda, potražnja, kvaliteta, troškovi i dr.).
- (10) Cilj Udruge je postizanje tržišne cijene koja će omogućiti stabilno poslovanje i opstanak uzgajivača.

V. SREDIŠNJI POPIS UZGOJNO VALJANIH GRILA CRNE SLAVONSKE SVINJE ČLANOVA UDRUGE

- (1) Udruga vodi Središnji popis uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge.
- (2) Temeljem čl. 33 Statuta Udruge, Središnji popis uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge vodi Zamjenik predsjednika za uzgojno valjana grla Udruge.
- (3) Samo uzgojno valjana grla Crne slavonske pasmine svinja mogu biti upisana u Središnji popis uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge.
- (4) Središnji popis uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge se dijeli na A knjigu (glavni dio) i B knjigu (dodatni dio).
- (5) U A knjigu (glavni dio) Središnjeg popisa uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge upisuju se uzgojno valjane životinje Crne slavonske pasmine svinja dobivene provedbom potvrđenog Uzgojnog programa koje ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - a) potječu od roditelja i njihovih roditelja upisanih u Matičnu knjigu HPA,
 - b) od rođenja moraju biti označena prema pravilima Matične knjige HPA,
 - c) imaju rodoslovlje koje je u suglasju s pravilima Matične knjige HPA.
- (6) U B knjigu (dodatni dio) Središnjeg popisa uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge mogu se upisati ženske uzgojno valjane životinje koje u cijelosti ne

udovoljavaju uvjete iz prethodne točke ako zadovoljavaju slijedeće uvjete:

- a) moraju biti označene u skladu s pravilima Matične knjige HPA,
 - b) mora biti procijenjeno da odgovaraju standardu pasmine,
 - c) moraju imati minimum traženih osobina propisanih uvjetima za upis u Matičnu knjigu HPA.
- (7) U B knjigu (dodatni dio) Središnjeg popisa uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge mogu se upisati i muške uzgojno valjane rasplodne životinje pasmina Large Black i Berkshire, a koje su od posebnog uzgojnog značaja.
- (8) Središnji popis uzgojno valjanih grla Crne slavonske svinje članova Udruge mora sadržavati najmanje sljedeće podatke o matičnom grlu:
- oznaka grla – prigojni i matični broj,
 - datum rođenja,
 - pasmina,
 - spol,
 - oznake roditelja i njihovih roditelja,
 - ime i adresa uzgajivača i vlasnika,
 - poznati rezultati proizvodnih osobina,
 - datum i razlog izlučenja
 - podaci o rezultatima ispitivanja grla,
 - ocjena vanjštine grla,
 - rasplodna proizvodnja i
 - ostali podaci za koje se može utvrditi da su od uzgojnog značaja za pasminu.

VI. INSPEKCIJSKI NADZOR

- (1) U svrhu kontrole poštivanja odredbi ovog Pravilnika određuje se Inspekcijski nadzor nad uzgajivačima – članovima UCSS „Fajferica“.
- (2) Čine ga članovi Stručnog savjeta za provedbu Uzgojnog programa Udruge.
- (3) Voditelj Uzgojnog programa je ujedno i voditelj tima za Inspekcijski nadzor.
- (4) Tim obilazi sva gospodarstva najmanje jedanput godišnje te se najavljuje tjedan dana ranije.
- (5) Izlazi i na vlastitu sumnju u stroga kršenja Pravilnika o radu Udruge nenajavljeno.
- (6) Predlaže disciplinski postupak Sudu časti Udruge.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Pravilnik o radu UCSS „Fajferica“ stupa na snagu danom donošenja na redovitoj godišnjoj izvještajnoj Skupštini **Udruge uzgajivača crne slavonske svinje Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema „Fajferica“** održanoj 9.2.2014. godine u Osijeku.

SKUPŠTINA UDRUGE UZGAJIVAČA CRNE SLAVONSKE SVINJE
SLAVONIJE, BARANJE I ZAPADNOG SRIJEMA „FAJFERICA“

U Osijeku, 9.2.2014. godine

Predsjednik UCSS „FAJFERICA“

Dominik Knežević
